

Att handla i ett grannland

Berättelse

I Norden ligger flera länder nära varandra. Sverige har grannar som Norge, Danmark och Finland. Tyskland ligger också nära, söder om Östersjön. Det är lätt att resa mellan länderna. Många åker över gränsen för att handla. Det kallas gränshandel.

Varför gör man det? En vanlig orsak är att vissa varor är billigare i ett annat land. Då kan man spara pengar. Många handlar mat, godis, alkohol och tobak. Vissa varor kan vara betydligt dyrare i ett land än i ett annat.

Många norrmän åker till Sverige för att handla. De handlar ofta nära gränsen, till exempel i Strömstad, Nordby och Svinesund. Där finns stora affärer. Norrmännens gränshandel i Sverige är mycket stor. Det handlar om flera miljarder kronor varje år.

Men man får inte ta med sig hur mycket som helst hem. Det finns regler. Inom EU får man ta med varor hem utan att betala extra skatt eller tull. Men varorna måste vara för en själv eller för familjen. Man måste också ha fyllt 20 år för att ta med alkohol till Sverige.

En sak är speciell i Sverige. Här säljer en affär som heter Systembolaget all starköl, allt vin och all sprit. Det kallas monopol. I Danmark och Tyskland kan man köpa alkohol i vanliga affärer. Därför reser en del från Sverige söderut för att handla.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
grannland	ett land som ligger nära ett annat land
gräns	linjen mellan två länder
gränshandel	att handla i ett grannland, ofta för att spara pengar
vara	en sak som man köper i en affär
billig	något som kostar lite pengar
skatt	pengar som man betalar till staten
tull	en avgift man ibland betalar när man tar med varor över en gräns
alkohol	drycker som öl, vin och sprit
monopol	när bara en affär eller ett företag får sälja något
spara	att inte göra av med pengar, utan ha kvar dem

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder ordet "gränshandel"?
 1. Att man säljer sitt hus i ett annat land.
 2. Att man handlar i ett grannland, ofta för att spara pengar.
 3. Att man arbetar på en gräns mellan två länder.
2. Varför handlar många i ett annat land?
 1. För att vissa varor kan vara billigare där.
 2. För att det är roligt att köra bil länge.
 3. För att affärerna är öppna på natten.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Många norrmän åker till Sverige för att handla.
 2. I Sverige säljer Systembolaget starköl, vin och sprit.
 3. Alla i Norden handlar i ett annat land varje vecka.
4. Hur gammal måste man vara för att ta med alkohol till Sverige?
5. Var handlar många norrmän när de kommer till Sverige? Nämn en plats från texten.

Facit

1. 1. Att man handlar i ett grannland, ofta för att spara pengar.
2. 1. För att vissa varor kan vara billigare där.
3. 1. ja b) ja c) det står inte i texten (texten säger inget om hur ofta varje person handlar)
4. Exempel på svar: Man måste ha fyllt 20 år.
5. Exempel på svar: Strömstad, Nordby eller Svinesund.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret vardagstext om grannländer och handel, bra för att öva ord om pengar, affärer och länder (gräns, skatt, billig, spara). Tema: Norden och hur länder nära varandra påverkar varandra. Fråga 1 och 2 övar enkel läsförståelse. Låt eleverna jämföra: handlar man i ett grannland där de kommer ifrån, och varför?

Diskussionsfrågor

- Har du handlat i ett annat land? Vad köpte du?
- Vilka varor är billiga eller dyra där du kommer ifrån?

- Vad tycker du om att bara en affär (Systembolaget) får sälja alkohol i Sverige?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en gång när du handlade något. Var var du, vad köpte du och varför?

Källor och faktagranskning

- Tullverket – Frågor och svar om att handla alkohol på resa: <https://www.tullverket.se/privat/paresan/handlaiettannatland/handlaalkoholpadinresa/fragorochsvaromatthandlaalkoholparesa.4.226de36015804b8cf3532df.html>
- Skatteverket – Föra in alkohol från ett annat land i EU: <https://www.skatteverket.se/privat/skatter/alkoholskattforprivatpersoner/forainalkoholfranettannatlandieu.4.71004e4c133e23bf6db800078761.html>
- SCB – Norsk gränshandel i Sverige större än någonsin: <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/norsk-granshandel-i-sverige-storre-an-nagonsin/>
- Ditt Europa (EU) – Regler för att ta med alkohol och tobak inom EU: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_sv.htm

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Gränshandel betyder att man handlar i ett grannland, ofta för att vissa varor är billigare där; i Norden gäller det särskilt alkohol, tobak, godis och livsmedel. Inom EU får privatpersoner ta med varor hem utan extra svensk skatt eller tull, så länge varorna är för eget eller familjens bruk och man transporterar dem själv (Skatteverket/Tullverket). EU har gemensamma riktnivåer för alkohol till eget bruk: 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin (varav högst 60 liter mousserande) och 110 liter öl (Tullverket/Ditt Europa). Man måste ha fyllt 20 år för att föra in alkohol till Sverige (Tullverket). I Sverige har Systembolaget ensamrätt (monopol) på att sälja starköl, vin och sprit i butik, till skillnad från t.ex. Danmark och Tyskland. "Taxfree" (skattefri handel) gäller bara vid resa till eller från ett land utanför EU – inom EU betalar man skatten i landet där varan köps. Norrmäns gränshandel i Sverige är mycket stor; vanliga handelsplatser är Strömstad, Nordby och Svinesund nära norska gränsen (SCB). Många bor i Sverige och arbetar i Danmark och pendlar över Öresundsbron, som öppnade år 2000. OSÄKERHETER/MYTER (markeras försiktigt i texterna): Riktnivåerna för alkohol är riktnivåer, inte fasta tillåtna mängder – Tullverket gör en helhetsbedömning, så texterna skriver inte att man "alltid får" ta in dessa mängder skattefritt. Exakta belopp för gränshandelns storlek ändras varje år och skiljer sig mellan källor; därför anges "flera miljarder kronor per år" i stället för en exakt siffra. Prisskillnader varierar över tid och mellan varor och formuleras försiktigt ("vissa varor kan vara betydligt dyrare"). Antalet Öresundspendlare varierar år för år och anges inte med exakt siffra utan årtal och källa.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.